

T.C. YEDİTEPE ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
AKADEMİK AÇIK ARŞİV ve ERİŞİM YÖNERGESİ

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Dayanak, Kapsam, Tanımlar ve İlkeler

AMAÇ

Madde 1:

1.1 Bu Akademik Açık Arşiv ve Erişim Yönergesi, Yeditepe Üniversitesi ve bağlı kurum/kuruluş mensuplarının, kurumda çalıştıkları süre içinde iç ve dış paydaşlarla doğrudan ya da dolaylı olarak oluşturdukları bilimsel çalışmalarını, Bilgi Merkezi bünyesinde oluşturulan Akademik Açık Arşiv adıyla hizmete sunulan, kurumsal açık arşivinin kullanıcı ve araştırmacılarının yararlanma koşullarını, sorumluluklarını, açık erişime sunulmasına ilişkin usul ile esasları düzenler.

DAYANAK

Madde 2:

2.1 Bu yönerge, 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu;

2.1.1 Yükseköğretim kurumları olarak yüksek düzeyde bilimsel çalışma ve araştırma yapmak, bilgi ve teknoloji üretmek, bilim verilerini yaymak, ulusal alanda gelişme ve kalkınmaya destek olmak, yurt içi ve yurt dışı kurumlarla işbirliği yapmak suretiyle bilim dünyasının seçkin bir üyesi haline gelmek, evrensel ve çağdaş gelişmeye katkıda bulunmaktır.;

2.1.2 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun Madde 12/c'ye göre üniversiteler; Türk toplumunun yaşam düzeyini yükseltici ve kamuoyunu aydınlatıcı bilim verilerini söz, yazı ve diğer araçlarla yaymak;

2.1.3 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun Madde 12/e'ye göre üniversiteler; Ülkenin bilimsel, kültürel, sosyal ve ekonomik yönlerden ilerlemesini ve gelişmesini ilgilendiren sorunlarını, diğer kuruluşlarla işbirliği yaparak, kamu kuruluşlarına önerilerde bulunmak suretiyle öğretim ve araştırma konusu yapmak, sonuçlarını toplumun yararına sunmak ve kamu kuruluşlarınca istenecek inceleme ve araştırmaları sonuçlandırarak düşüncelerini ve önerilerini bildirmek,

2.1.4 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun Madde 42/c'ye göre öğretim elemanları, “Her öğretim elemanı, bilimsel araştırmalarının, yayınlarının ve verdiği dersleriyle yönettiği seminerlerin ve uygulamaların listesini, yurt içinde ve dışında yapılan bilimsel kongrelerdeki tebliğlerin birer örneğini, bağlı bulunduğu birim yöneticisinin aracılığıyla rektörlüğe sunmak zorundadır. Yayınlanmayan eserlerin daktilo ile yazılmış birer kopyası verilir. 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanununun eser sahibine tanıdığı haklar saklıdır.”,

2.1.5 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu Madde 42/d'ye göre; “Öğretim elemanlarının bilimsel yayınları için üniversitelerde ve Yükseköğretim Kurulunda özel arşiv tutulur.”,

2.3 Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi; lisansüstü tezlerin elektronik ortamda toplanması, düzenlenmesi ve erişime açılmasına ilişkin yönergesi;

2.4 Tübitak Açık Bilim Politikası ve hükümlerine dayanılarak hazırlanmıştır.

KAPSAM

Madde 3:

3.1 Üniversitemiz iç ve dış paydaşları tarafından üretilen bilimsel çalışmaların derlenmesi, kurumsal arşivde ulusal/uluslararası standartlara uygun kaydedilmesi, erişimin güvence altına alınması ve bu doğrultuda kurumumuza ait araştırma verilerinin, uygun bir veri tabanı yapısı içerisinde uzun süreli saklanması,

korunması, okunabilmesi, yazdırılabilmesi, tam metne bağlantı verilebilmesi, yönetilebilmesi, dizinlenmesi, yazılımlara veri olarak aktarılabilmesi, her türlü yasal amaç için kullanılabilir olması ve ücretsiz olarak kullanılabilir biçimde bilime ve kamuya açılması hedeflenir.

3.2 Yeditepe Üniversitesi Akademik Açık Arşivinde, bilimsel çalışmalardan hazırlanan ön baskı (preprint), Yeditepe Üniversitesi açık erişim formatına göre hazırlanır ve yayınlanır. Ayrıca, yayınlanmak üzere kabul edilen bilimsel yayınlar, yayıncılarla yapılan anlaşma koşulları ihlal edilmeyecek şekilde, açık akademik arşivde depolanır. Yayınlar açık akademik arşivde depolandıktan sonra kanuni bir engel oluşmadığı sürece açık erişim materyali olarak yayınlanmaya devam eder.

3.3 Patent başvurusu yapılması düşünülen çalışmalar başvuru gerçekleştirildikten sonra patent yayını ile aynı tarihte yayınlanır.

3.4 Kısmi erişimli, sınırlandırılmış veya tamamen engellenmiş çalışmalar kurumsal açık arşivde ilkesel olarak kapsam dışı tutulmakla beraber makale üst verisi (bibliyografik bilgiler) ambargoya konu olamayacağından depolanabilirler.

3.5 Depolanan tüm veriler ulusal/uluslararası açık erişim sistemleri ile web arama motorları ve bilimsel arama motorları tarafından dizinlenerek keşfedilir hale gelir böylece tüm veriler bilime ve kamuya açılır.

TANIMLAR

Madde 4:

Yeditepe Üniversitesi Akademik Açık Arşiv ve Erişim Yönergesi'nde yer alan kısaltmalar:

4.1 Açık Erişim: Bilimsel bilginin internet aracıyla finansal, yasal ve teknik engellemeler olmaksızın, erişilebilir, okunabilir, kaydedilebilir, kopyalanabilir, yazdırılabilir, taranabilir, tam metne bağlantı verilebilir, dizinlenebilir, yazılıma veri olarak aktarılabilir ve her türlü yasal amaç için kullanılabilir olmasını ifade eder.

4.2 Açık Erişim Danışma Kurulu: Açık Erişim esaslarını değerlendirmek, gerekli gördüğü hallerde yönergeyi, yenileme veya değiştirme çalışmaları yapmak üzere rektör veya görevlendireceği rektör yardımcısının başkanlığında oluşturulan kurulu,

4.3 Ambargo: (İlkesel olarak kapsam dışı tutulmakla beraber) Bilimsel çıktılarının ve araştırma sonuçlarının belli bir süre erişime kapalı tutulmasını ifade eder. Ambargolu yayınların makale üst verisi (bibliyografik bilgiler) ambargoya konu olmayacağından depolanabilirler.

4.4 Arama Motorları: İnternette web içeriğini aramak için kullanılan web siteleridir.

4.5 Araştırma Verileri: Bilimsel araştırmalarda temel kaynak olarak kullanılan ve araştırma bulgularını içeren bilgilerdir.

4.6 Araştırmacı: Yeditepe Üniversitesi Bilgi Merkezini kullanmak isteyip üniversitemiz ve İstek Vakfı ile bağlı kuruluşlarında ilişkisi olmayıp akademik unvanı olan kişileri,

4.7 Bilgi Merkezi: Yeditepe Üniversitesi Kütüphanesini,

4.8 Bilimsel Arama Motorları: Çoklu disiplin, belirli bir konu veya bilimin herhangi bir alanında dizinlenen sadece bilimsel bilgiye ait web sitelerindeki bilgiyi arayan web siteleridir.

4.9 Bilimsel Çalışmalar: Bilim literatürüne katkı sağlayan her türlü çıktıyı

4.10 Bilimsel Çıktılar: Aşağıda belirtilmiş olan materyalleri kapsar.

4.10.1 Ön baskı (preprint): bilimsel çalışmalardan hazırlanan ve hakem değerlendirme sürecinden geçmemiş makale taslağını (ön baskının Yeditepe Üniversitesi Akademik Açık Arşivinde yayınlanması, bilimsel bir dergide yayın için değerlendirilmek üzere sunulmasına engel değildir)

4.10.2 Bilimsel dergiler ve bu dergilerde yayınlanan makaleler ile yayınlanma aşamasında olan makaleleri

- 4.10.3 Yüksek Lisans ve Doktora Tezlerini,
- 4.10.4 Seminer, Konferans, Panel, Çalıştay vb. bildirimlerini,
- 4.10.5 Teknik ve Proje notlarını,
- 4.10.6 Basılı ve elektronik kitap ve kitap içinden bölümleri,
- 4.10.7 Patentleri, ödüllü çalışmaları,
- 4.10.8 Açık ders materyallerini,
- 4.10.9 Gösel-İşitsel olarak hazırlanmış afiş, video kaydı, veri setlerini,

4.11 Creative Commons (CC): Bilime ve kamuya izin vermek için basit ve standart bir yol oluşturmak amacıyla ücretsiz, kullanımı kolay, telif hakkı lisansları sunan uluslararası bir hizmettir.

4.12 Depo: Akademik çalışmaların Açık Erişim Sisteminde arşivlenme sürecini

4.13 Dış Paydaşlar: Üniversiteler; Devlet Kurumları; Özel Sektör; Ar-Ge vb. Merkezleri, Yeditepe Üniversitesi Mezunları, ayrılan Akademik ve İdari Personeller ile işbirliği yapılması muhtemel olan kurum ve kuruluşları

4.14 İç Paydaşlar: Öğrenciler (Lisans, Lisansüstü), Akademisyenler, İdari Personeller, Ar-Ge Merkezleri ve ileride yapılacak olan kurum içi bilimsel çalışmaları

4.15 İzin belgesi (Telif Hakkı - Lisanslama):

4.15.1 Kurumsal açık erişim sistemine depolanan tüm veriler aksi belirtilmediği sürece “Atıf-GayriTicari 4.0 Uluslararası (CC BY-NC 4.0)” lisansı aracılığıyla kullanıma sunulmaktadır.

4.15.2 Yasal koşullar çerçevesinde yazarların daha önce hazırladıkları akademik çalışmalar yayıncılarla yapmış olduğu anlaşmaların koşullarını ihlal etmeyecek şekilde depolanabilir. Bu tür yayınlar yazarların Rektörlük Makamına telif haklarını ve yasal koşulları ihlal etmediğine dair yazılı ve açık beyanı ile mümkündür.

4.16 Kullanıcı: Kurumsal açık arşiv kullanıcılarını

4.17 Kurumsal Arşiv: Yeditepe Üniversitesi Akademik Açık Arşiv ve Erişim Yönergesine göre bilimsel çıktılarının saklandığı ve hizmete sunulduğu yazılım, veri tabanı gibi teknolojik araç gereçleri.

4.18 Okuyucu: Bilgi kaynaklarından bu yönerge çerçevesinde yararlanan kişileri,

4.19 Rektör: Yeditepe Üniversitesi Rektörünü,

4.20 Rektörlük: Yeditepe Üniversitesi Rektörlüğünü,

4.21 Sistem: Ulusal ve uluslararası standartlara uygun olarak kullanılan açık erişim harmanlama programını

4.22 Üniversite: Yeditepe Üniversitesini

4.23 Üst Veri (Bibliyografik Veri): Bilimsel bilgiler hakkında tanımladığı bilgi kaynağının üst açıklayıcı bilgi bütünlüğü verisidir.

4.24 Veri tabanı: Kurumsal Arşiv için kullanılan yazılımı,

4.25 Yeditepe Üniversitesi Akademik Açık Arşivi: Kurumsal Arşivi,

4.26 YÖK: Yükseköğretim Kurulu’nu,

4.27 Yönerge: Akademik Açık Arşiv ve Erişim Yönergesi’ni,

ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Strateji

STRATEJİ

Madde 5:

5.1 Açık erişim, Okuyuculara ve araştırmacılara, bilimsel bilgiye ilişkin kaynakları bulmaları ve onlardan yararlanmaları için yüksek faydalar sağlarken, yazarlara ise bilime sundukları çalışmalarını ücret beklentisi olmadan ölçülebilir bir düzeyde geniş okuyucu kitlelerine ulaştıklarını sağlayarak okuyucu kitlesini ve etkisini artırır.

5.2 Madde 4-1 dikkate alınarak; bilimsel akademik çalışmaların mümkün olan en kapsamlı haliyle ulusal/uluslararası politikalar örnek alarak hazırlanması ve hemen erişime sunulması Yeditepe Üniversitesi Kurumsal Arşivinin hizmet önceliğidir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Yetki ve Sorumluluklar

YETKİ VE SORUMLULUKLAR

Madde 6:

6.1 Üniversite akademisyenleri ve personeli yıl içerisinde gerçekleştirdikleri bilimsel çalışmaları ön baskı (preprint) olarak Yeditepe Üniversitesi Akademik Açık Arşivi Ön Baskı (Preprint) Hazırlama Kılavuzuna göre hazırlar ve Yeditepe Üniversitesi Akademik Açık Arşivinde yayınlar. Yayınlanmak üzere kabul edilen bilimsel yayınlar ise, yayıncılarla yapılan anlaşma koşulları ihlal edilmeyecek şekilde, açık akademik arşivde depolanır. Bununla beraber patent başvurusu yapılması düşünülen çalışmalar başvuru gerçekleştikten sonra patent yayını ile aynı tarihte yayınlanır.

6.2 Üniversite yüksek lisans ve doktora öğrencileri tezlerini bitirdikten itibaren en geç bir ay içerisinde Açık Erişim Arşivi'ne aktarmak zorundadırlar. Ancak patent başvurusu yapılması düşünülen çalışmalar başvuru gerçekleştikten sonra patent yayını ile aynı tarihte aktarılır.

6.3 Her Yeditepe Üniversitesi mensubu, katkı sağladığı tüm akademik çalışmalarının ambargo ve benzeri koşullar nedeniyle sınırlandırılmış veya tamamen engellenmiş olmadığı sürece Yeditepe Üniversitesi Açık Erişim Arşivi'nde depolanmasını onaylar.

Madde 7:

7.1 Çok Yazarlı Çalışmalarda Arşivleme Sorumluluğu;

7.1.1 İç paydaşlarımız; dış paydaşlarımız ile hazırlamış oldukları bilimsel çıktıları, kurumsal arşive kayıt edebilirler. Hazırlanan yayınlar farklı açık erişim sistemlerinde kayıt altına alınmışsa aksi belirtilmediği sürece tekrar Yeditepe Üniversitesi Akademik Açık Arşivi'ne eklenmelerine gerek yoktur.

7.1.2 Çok yazarlı çalışmalarda sorumluluk başyazara aittir.

Madde 8:

8.1 Bilgi Merkezi Müdürlüğünün Yükümlülükleri :

8.1.1 Rektörlük onayı ile bilimsel çalışma ve çıktılara ait dijital veri girişleri ve elektronik depolama sorumluluğu Bilgi Merkezi'ne aittir. Bilgi Merkezi, Yeditepe Üniversitesi Akademik Açık Arşiv ve Erişim Yönergesinde yer alan işlemleri uygular.

8.1.2 Bilgi Merkezi veri girişi yapılması için; Rektörlük Makamı onayı ile akademik personele, idari personele kullanılan açık erişim sisteminin elverdiği ölçüde hak ataması yapabilir. Bu uygulamanın amacı sürecin sistemli ve işlevsel akışını desteklemektir. Gerektiği takdirde Bilgi Merkezi ilgili verilerde her türlü düzenleme ve silme/iptal etme hakkına sahiptir.

8.1.3 Üniversite mensuplarını Açık Erişim Arşivi'nden haberdar etmek amacıyla, bilgilendirme kılavuzları hazırlayarak, gerekli tanıtım ve bilgilendirme çalışmaları yapar.

8.1.4 Açık Erişim Arşivi çalışmalarına yönelik olarak diğer üniversite ve kurumlarla yapılacak anlaşmalar ve işbirlikleri Rektörlük onayına sunulmak üzere Bilgi Merkezi Müdürlüğü tarafından yürütülür.

Madde 9:

9.1 Bilgi İşlem Koordinatörlüğünün Yükümlülükleri :

9.1.1 Açık Erişim Sistemi yazılımının güncellenmesi, yedeklenmesi, uzun dönem korunarak saklanması, güvenliğinin ve gereken teknolojik altyapının sağlanması, gereken standartlarda veri aktarılması süreçlerini yürütür.

Madde 10:

10.1 Akademisyenler – Bölüm Başkanlıkları – Dekanlıkların Yükümlülükleri:

10.1.1 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun Madde 42/c'ye göre öğretim elemanları, "Her öğretim elemanı, bilimsel araştırmalarının, yayınlarının ve verdiği dersleriyle yönettiği seminerlerin ve uygulamaların listesini, yurt içinde ve dışında yapılan bilimsel kongrelerdeki tebliğlerin birer örneğini, bağlı bulunduğu birim yöneticisinin aracılığıyla rektörlüğe sunmak zorundadır..." ifadesi gereği, Dekanlıklar, Bölüm Başkanlıkları aracılığı ile Rektörlüğe sundukları bilimsel çıktılarının birer kopyasını da Bilgi Merkezi Müdürlüğü'ne iletir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Yayınlama ve Yararlanma Hakkı

YAYINLAMA VE YARARLANMA HAKKI

Madde 11:

11.1 Yeditepe Üniversitesi Açık Erişim Arşivi'nde bilgi kaynaklarını yayınlama ve onlardan yararlanma hakkı aşağıda belirlenen koşullarda gerçekleştirilir.

11.1.1 Yüksek Lisans – Doktora Tezleri

11.1.1.1 Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi; lisansüstü tezlerin elektronik ortamda toplanması, düzenlenmesi ve erişime açılmasına ilişkin yönergesi gereği ve 2547 Sayılı Yükseköğretim Kanunu hükümleri çerçevesinde bilime katkı sağlamak, bilimsel araştırma ve faaliyetleri desteklemek amacıyla elektronik ortamda erişime açmaktadır.

11.1.1.2 Üniversitemize ait tezler, Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi tarafından erişime açıldığında gerekli depolama işlemleri yapılır.

11.1.1.3 Gizlilik dereceli tezler: Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi; lisansüstü tezlerin elektronik ortamda toplanması, düzenlenmesi ve erişime açılmasına ilişkin yönergesine göre gizlilik süresince enstitü veya fakülte tarafından gizlilik kuralları çerçevesinde muhafaza edilir, gizlilik kararının kaldırılması halinde kurumsal arşive depolanır.

11.1.2 Üniversite mensupları ürettikleri her türlü bilimsel çalışmanın Açık Erişim Arşivi'nde depolanmasını sağlar.

11.1.3 Her Üniversite mensubu çalışmalarını, yayıncılarla yapmış olduğu anlaşmaların koşullarını ihlal etmeyecek şekilde tekeli olmayan, geri alınamaz ve tüm dünyada geçerli bir lisans anlaşması ile Açık Erişim Arşivi'nde depolamaya onay verir.

11.1.4 İsteyen herkes sistemde kayıtlı çalışmalara serbestçe erişip kullanabilir.

11.1.5 Açık Erişim Arşivi'nde yer alan bilgi kaynakları kullanıldığında, yayının verilen yasal izinlerine dikkat edilmesi ve kaynak gösterilmesi zorunludur.

11.1.6 Okuyuculara ve araştırmacılara, bilimsel bilgiye ilişkin kaynakları bulmaları ve onlardan yararlanmaları için yüksek faydalar sağlayan açık erişim, yazarlara ise bilime sundukları çalışmalarını ücret beklentisi olmadan ölçülebilir bir düzeyde geniş okuyucu kitlelerine ulaştıklarını sağlayarak okuyucu kitlesini ve etkisini artırır.

11.1.7 Açık Erişim Arşiv Sistemi ile Üniversite yayınlarının elektronik arşivinin oluşturulması,

11.1.8 Üniversite mensupları tarafından üretilmiş bilgilere serbest, kolay, hızlı ve ücretsiz olarak erişim sağlanarak Yeditepe Üniversitesi adresli bilimsel çalışmalarının daha geniş kitle tarafından tanınması ve kullanılması,

11.1.9 Araştırmacıların akademik açık arşivde yer alan bilimsel çalışmalarının daha yaygın kullanılmasıyla daha çok atıf almalarında yönlendirici olması,

11.1.10 Üniversite tarafından yurtiçinde ve yurtdışında yayımlanan bilimsel çalışmalarıyla her türlü bilimsel etkinliklere yaptıkları katkılardan evrensel düzeyde haberdar olunmasını sağlayarak üniversitemizin gerçek bilimsel performansının yansıtılması,

11.1.11 Üniversite akademisyenlerinin daha önce yayınlanmamış, ancak bilimsel içerikte olduğu düşünülen konferans ve ders notu gibi bilimsel etkinliklerinin elektronik ortamda yayınlanmasına olanak tanınması,

11.1.12 Üniversite akademisyenlerinin bilimsel yayın yapmaya özendirilmesi,

11.1.13 Bilimsel araştırma ve yayın teşvik değerlendirmelerinde öncelik sağlaması,

11.1.14 Uluslararası açık arşiv protokol ve projelerinde Yeditepe Üniversitesi'nin katılım ve katkılarının sağlanması ve yapılan araştırmaların tekrarını önlemesi,

BEŞİNCİ BÖLÜM

Açık Erişim Danışma Kurulu

Madde 12:

12.1 Açık Erişim Danışma Kurulu; Yeditepe Üniversitesi Akademik Açık Arşivi ve Erişim Yönergesi kabul edildiği tarihten itibaren yılda en az bir kere toplanır. Kurul;

12.1.1 Rektör veya görevlendireceği rektör yardımcısının başkanlığında;

- 12.1.2 Rektör Yardımcısı,
12.1.3 Fen Bilimleri temsilcisi,
12.1.4 Sağlık Bilimleri temsilcisi,
12.1.5 Sosyal Bilimler temsilcisi,
12.1.7 Hukuk Fakültesi temsilcisi,
12.1.8 Güzel Sanatlar Fakültesi temsilcisi,
12.1.9 Bilgi Merkezi Müdürü,
12.1.10 Bilgi İşlem Koordinatörü'nden oluşur.

YÜRÜRLÜK

Madde 13:

Bu yönerge Yeditepe Üniversitesi Senatosu tarafından kabul edildiği tarihte yürürlüğe girer.

YÜRÜTME

Madde 14:

Bu yönerge Yeditepe Üniversitesi Rektörü tarafından yürütülür.